

Justis- og Beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

Deres ref.:

Vår ref.: 24/9892

Vår dato: 29.08.2024

Saksbehandler: Maria Hollie Rieck // Kontoret for
kvalifisering og sosiale tjenester

Høring – bruk av elektronisk kontroll og digitale kontrolltiltak i kriminalomsorgen

Takk for invitasjonen til å gi våre innspill til høringen. Vi har innhentet innspill fra fagressurser i vår linje: NAV-veiledere i fengsel og koordinerende fylke. Arbeids- og velferdsdirektoratet har ingen innspill utover innspillene fra fagressursene.

Vi er positive til at flere kan gjennomføre straff med elektronisk kontroll og digitale kontrolltiltak, og til at straffegjennomføring med EK følges opp tett, med de rammene denne formen for straffegjennomføring krever. Nedenfor følger våre innspill til forslaget om endringer i straffegjennomføringsloven.

Hjelpeapparatets rolle

I forbindelse med hjelpeapparatets rolle, er det viktig å merke seg at det kan være behov for en kartlegging av rollen NAV får i forbindelse med å tilby våre tjenester til gruppen ved bruk av elektronisk kontroll og digitale kontrolltiltak i kriminalomsorgen.

Det blir beskrevet på side 101 at «Straffegjennomføringen med elektronisk kontroll vil til en viss grad flytte oppfølgingsbehovet fra velferdstjenester i fengsel, til de ordinære velferdstjenester i samfunnet». Det gis derfor innspill på vurdering av en samordnet plan ved implementering slik at hjelpeapparatets rolle er tydelig, og at rammene rundt et samarbeid mellom kriminalomsorgen og hjelpeapparatet er vurdert før eventuell endring iverksettes. Det kan være viktig å forberede samarbeidet og tjenestene som følger av endringer, spesielt dersom det blir økning av antall mennesker som har behov for ytelser og tjenester fra NAV-kontoret og andre i hjelpeapparatet. En vurdering av tjenestene kan føre til at tiltak må iverksettes ved implementering.

Det er presentert estimer på antall som kan komme til å få elektronisk kontroll og digitale kontrolltiltak. Det kan være verdt å merke seg at det kan være forskjeller på lokasjon hvor endringen kan ha større betydning. Vil en eller flere av kriminalomsorgens regioner bli

NAV // ARBEIDS- OG VELFERDSDirektoratET // KONToret FOR KVALIFISERING OG SOSIALE TJENESTER

Postadresse: Postboks 354 // 8601 MO I RANA

E-post: arbeids.og.velferdsdirektoratet@nav.no

www.nav.no //

omfattet i større grad enn andre? Det kan da være interessant å vurdere dette for å se hvorvidt det er områder som utpeker seg slik at tiltak kan iverksettes. Det må også påpekes at prinsippet om like tjenester må gjelde for alle.

Egnet bolig og midlertidig bolig

På side 43 i høringsbrevet omtales utfordringer med bolig hvor det beskrives at «ordningen vil kunne forsterke sosiale forskjeller». Det blir videre skrevet at «det vises til kriminalomsorgens plikt til å samarbeide med andre offentlige organer etter straffegjennomføringsloven § 4, herunder med NAV, for å skaffe egnet bolig og sysselsetting». Når det kommer til bolig, oppleves teksten som for lite konsekvent. Noen steder nevnes kommunen, andre steder ikke.

Det er ikke bare NAV som har ansvaret for bolig. I dag er det utfordrende for mange å finne varig bolig. Det kan derfor være viktig å kartlegge samarbeidet rundt bolig, slik som kommunenes ansvar innen kommunal bolig eller helse- og omsorgstiltak. Det er viktig å påpeke at kommunene har et viktig ansvar for bolig, gjerne i et samarbeid med hjelpeapparatet, slik som NAVs ansvar som følge av blant annet Lov om sosiale tjenester i NAV. Når det kommer til bruken av ordet sysselsetting i NAVs arbeid, kan arbeidsrettet oppfølging for å inkludere i arbeidslivet, være en bedre og mer presis formulering.

Videre påpekes det at NAV kun har ansvar for midlertidig bolig. Det er derfor mer riktig at kommunene utaler seg om dette vil medføre økte kostnader, men det er trolig mangel på kvalifiserte boliger for de som vurderes mot EK, det kan medføre vanskeligheter med å få godkjent EK. Når det gjelder krav om fast bopel påpekes det at i praksis løslates mange i dag fremdeles til midlertidig bolig. Hvis flere skal ut på EK, vil det innebære at flere må ha hjelp tidligere til å skaffe bolig (og da helst egnet bolig, slik det står i boligsosialloven). Dette er bra, men for å få dette til vil det kreve flere ressurser enn det som er tilfelle i dag fra både NAV, kommunene og kriminalomsorgen.

Arbeidstiltak og krav om sysselsetting

Det vises til høringsbrevet hvor det står: "I dette ligger blant annet at kriminalomsorgen og forvaltningssamarbeidspartnere (velferdstjenester som helse, skole, NAV mv.) må bidra med å tilrettelegge for sysselsetting og bolig". Dette er en noe upresis formulering. Før innvilgelse av tiltak (vedtak) må det bli gjennomføres en kartlegging og oppfølging. Det må fattes vedtak om innstasbehov (NAV loven §14a), deretter vurderes eventuelt et arbeidstiltak etter arbeidsmarkedsloven, hvor arbeidstiltak skal vurderes som nødvendig og hensiktsmessig før det innvilges. Dette arbeidet medfører økt bruk av ressurser på særlig på NAV kontorene (både tiltaksbudsjetter og ansatte).

Slik det står i høringsutkastet, skal nå en større gruppe vurderes for EK (det gis altså større rettigheter til en gruppe). Samtidig er det en forventning om at for at denne gruppen skal kunne få innvilget EK, må NAV fremskaffe både boliger og flere må få arbeidsrettet oppfølging og arbeidstiltak fra NAV, uten at det skal medføre økte kostnader for NAV eller kommunene. Dette fremstår som en feilslutning (s.101 i høringsbrevet). At disse gruppene uansett skulle få arbeidsrettet oppfølging og bolig fra NAV, er ikke sikkert.

Importerte tjenester i fengslene og ressurser

Det at NAV skal kunne spare inn økte kostnader ved bruk av EK ved å kunne redusere tilstedeværelsen i fengslene, fremstår som en feilslutning. I dag har Arbeids- og velferdsetaten rundt 22 årsverk i fengslene fordelt på forskjellige stillingsbrøker i alle fengsler. Dette er ikke en del av de importerte tjenestene i fengsel. Tjenestene fra NAV gis av NAV-kontoret den innsatte tilhører. NAV veileder i fengsel er et tiltak for å bedre tilgjengeligheten til NAV og styrke samhandlingen mellom NAV-kontorene og brukere i fengsel. Selv om det blir flere på EK vil det fortsatt være behov for NAV i fengsel.

Dersom endringen gjennomføres og en større gruppe må ha oppfølging av NAV for å kunne få innvilget EK, vurderes dette å medføre økte kostnader for NAV, særlig NAV kontorene. Det vil nok i mindre grad påvirke tjenesten NAV i fengsel, selv om flere henvendelser og arbeid med EK må påregnes.

Det vises til høringsnotatet hvor det står: «Departementet ønsker å tydeliggjøre viktigheten av sysselsettingskravet, og sikre at sysselsettingen har et innhold som i størst mulig grad bidrar positivt til domfeltes tilbakeføring til et kriminalitetsfritt liv i samfunnet». Ny ordlyd foreslått til forskriften: «Sysselsettingen skal, så langt det er mulig, være av et innhold og omfang som gjør domfelte i stand til å delta i alminnelig sysselsetting etter avsluttet straffegjennomføring». Dette er i tråd med NAVs Virksomhetsstrategi og ambisjonen om «stabil tilknytning til arbeidslivet framfor raskeste vei til jobb». Her er det et potensiale for tettere samarbeid mellom kriminalomsorgen og NAV om hjelp til den innsatte for å skaffe en hensiktsmessig sysselsetting. Ett tettere samarbeid vil kunne øke sjansen for en vellykket tilbakeføring, men vil kreve mer ressurser fra NAV enn hva som er tilfelle i dag.

I praksis er det sann per i dag at, til tross for målsettinger om det motsatte, at personer løslates uten sysselsetting. Hvis flere skal ut på EK, vil det innebære at flere vil ha behov for hjelp til å skaffe seg sysselsetting enn de som får slik hjelp i dag. Hvis den nye loven kan bidra til at flere har sysselsetting når de kommer ut av fengsel, er dette veldig bra. Men for å få dette til vil det kreve økt ressursbruk fra både NAV (NAV-veileder i fengsel og NAV lokalt) og kriminalomsorgen. Det kan medføre ressurser både i form av oppfølging fra NAV-kontoret, økte tiltaksplasser og økonomi knyttet til deltakelse i tiltak. Med tanke på at det er nedfelt i NAVs ungdomsgaranti at unge under 30 år skal ha tettere oppfølging enn andre, må NAV tidligere inn i samarbeidet mellom etatene for en best mulig prosess mot løslatelse og oppfølging og samarbeid etter løslatelse. Trolig vil NAV komme til å få flere å følge opp i sin portefølje enn sammenliknet med dagens regelverk.

Økonomiske og administrative konsekvenser

I høringsnotatet står det: «Departementet anser derfor i utgangspunktet ikke at forslagene vil medføre vesentlige økonomiske konsekvenser for forvaltningssamarbeidspartnerne, men dette må utredes nærmere». Samtidig står det også følgende: «Vilkårene om egnet bolig og sysselsetting medfører at domfelte, fengselet og andre offentlige og private aktører, herunder arbeids- og velferdsforvaltningen (NAV), må samarbeide for å finne egnet bolig og sysselsetting i form av arbeid, utdanning eller andre tiltak.»

Målsettingen om en mer vellykket tilbakeføring ved hjelp av mer utstrakt bruk av EK (særlig gjelder dette sluttgjennomføring) skal lykkes, vil det innebære et tettere samarbeid mellom

kriminalomsorgen og NAV enn det er for de som skal ut på EK i dag. Det vil kreve mer fra NAV, både i planleggingen av soning på EK (bolig, sysselsetting) og i oppfølgingen underveis i EK-soningen. Dette taler for at endringene vil ha økonomiske og administrative konsekvenser for NAV og vi støtter at dette utredes nærmere.

Med hilsen

Jan Erik Grundtjernlien
avdelingsdirektør
Seksjon for virkemidler

Tormod Moland
seksjonssjef
Kontor for hjelpemidler og levekår

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur